

Guía Docente				
Datos Identificativos				2020/21
Asignatura (*)	Bases biolóxicas da linguaxe		Código	652498002
Titulación	Mestrado Interuniversitario en Estudos Avanzados sobre a Linguaxe, a Comunicación e as súas Patoloxías (plan 2015)			
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	1º cuadrimestre	Primeiro	Optativa	3
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Non presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Psicoloxía			
Coordinación	Fernandez Garcia, Rosa Maria	Correo electrónico	rosa.fernandez@udc.es	
Profesorado	Fernandez Garcia, Rosa Maria	Correo electrónico	rosa.fernandez@udc.es	
Web				
Descrición xeral				
Plan de continxencia	Modificacións nos contidos: Non se realizan. 2. Metodoloxías *Metodoloxías docentes que se manteñen Todas as descritas na Guía *Metodoloxías docentes que se modifican Non se modifica ningunha metodoloxía. As metodoloxías se desenvolverán de xeito virtual por Teams. O alumando terá acceso aos materiais a tarvés de Studium de USAL 3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado A través de Teams e correo electrónico en horario de titorías. 4. Modificacións na avaliación Non hai ningunha modificación. *Observacións de avaliación: 5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía No hai ningunha modificación.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A4	Os estudantes coñecerán as características diferenciales da intervención na linguaxe e na comunicación nos ámbitos familiar, escolar, clínico e asistencial.
A5	Os alumnos/as saberán realizar unha intervención nos trastornos específicos da linguaxe oral, tales como as disartrias, alteracións da linguaxe no envellecemento e trastornos dexenerativos, as alteracións da linguaxe en enfermidades mentais, trastornos do espectro autista, etc.
B2	Serán capaces de comportarse con ética e responsabilidade social como cidadáns e como profesionais.
C6	Os alumnos/as saberán utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para o aprendizaxe ó longo da súa vida.

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
XERAIS DA MATERIA Poden describir coherentemente as bases biolóxicas, anatómicas e neuropsicolóxicas dos problemas da linguaxe e a comunicación. Poden informar sobre a clasificación, a terminoloxía e a descrición dos trastornos da linguaxe e a comunicación. Son capaces de recoñecer e discriminar entre a variedade das alteracións: os trastornos específicos do desenvolvemento da linguaxe, trastorno específico da linguaxe, atrasos da linguaxe, trastornos fonéticos e fonolóxicos; os trastornos da comunicación e a linguaxe asociadas a déficit auditivas e visuais, o déficit de atención, os trastornos do espectro autista, os trastornos específicos da linguaxe escrita; as dificultades de lectura; os trastornos da fluidez do fala; as disartrias; as disfonías; as alteracións da linguaxe no envellecemento e os trastornos dexenerativos; as alteracións da linguaxe e a comunicación en enfermidades mentais; o mutismo selectivo e as inhibicións da linguaxe. Poden describir as funcións da Intervención na área da linguaxe e a comunicación: prevención, educación, reeducación, rehabilitación e tratamento.	AP4 AP5	BP2	CP6

Contidos	
Temas	Subtemas
TEMA 1. Introducción al sistema nervioso	Células del sistema nervioso: neuronas y glía. Estructura del sistema nervioso. Características generales. Sistema nervioso central y sistema nervioso periférico. Plasticidad cerebral
TEMA 2. Biología celular del sistema nervioso	Neurofisiología de la neurona. Potencial de membrana. Potencial de acción. Conducción del potencial de acción.
TEMA 3. Neuroquímica de la transmisión sináptica	La sinapsis. Tipos de sinapsis, elementos de la sinapsis, transmisión del impulso nervioso, potenciales postsinápticos, integración neuronal, autorreceptores.
TEMA 4: Neurotransmisores y neuromoduladores	Acetilcolina, monoaminas, aminoácidos, lípidos. Farmacología de la sinapsis
TEMA 5: Desarrollo del sistema nervioso	Sistema nervioso central y sistema nervioso periférico, partes y funciones
TEMA 6: Alteraciones del sistema nervioso debidas al estrés temprano	Efectos de la experiencia temprana en el desarrollo del sistema nervioso. Plasticidad neuronal, consecuencias del estrés temprano.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A4 A5 B2 C6	10	20	30
Lecturas	B2 C6	4	16	20
Portafolios do alumno	B2 C6	2	4	6
Traballos tutelados	B2 C6	4	12	16
Atención personalizada		3	0	3
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición

Sesión maxistral	Esquema general de una sesión de tres horas tipo: Exposición teórica (50 minutos), visualización de vídeos complementarios, presentación de dudas y comentarios. La exposiciones serán grabadas y podrán consultarse on line. En el caso de la sesión magistral el profesorado presentará los contenidos del tema apoyándose en una presentación power point. La sesión magistral se utilizará tanto para la introducción teórica del tema como para la presentación de los casos o las prácticas que estén planificadas. Cada materia se desarrolla en sesiones de tres horas, por lo que la sesión magistral puede abarcar alrededor de una hora por sesión: media hora para la introducción teórica y media hora para la presentación de las prácticas. El profesorado podrá variar esta distribución compensándola siempre con el resto de las metodologías para no aumentar la carga ECTS de la materia
Lecturas	Cada sesión de clase de tres horas contiene un tiempo dedicado a la lectura comentada de un texto relacionado con la exposición del profesor. La duración prevista será de unos 30 minutos por sesión de tres horas.
Portafolios do alumno	En cada sesión de clase el estudiante deberá contestar a un cuestionario individual sobre la lectura realizada relacionado con los casos analizados o las prácticas realizadas. Estos cuestionarios, además de las presentaciones power point correspondientes a cada clase deberán ser incluidas en su portafolios. En él recogerán igualmente cuantos comentarios, reflexiones o actividades se realicen durante lo curso.
Traballos tutelados	Realización de un trabajo tutelado, que se basará en la lectura de un libro recomendado en la materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados Lecturas Portafolios do alumno	Atención personalizada: dudas, consultas, traballos, etc.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	B2 C6	Otros traballos relacionados con la materia	40
Sesión maxistral	A4 A5 B2 C6	Exposición por parte del profesor de las materias. Consulta de dudas.	20
Portafolios do alumno	B2 C6	Trabajo de la lectura recomendada.	40

Observacións avaliación

La evaluación se realizará de forma individualizada en cada una de las materias del máster. La evaluación será continua e incluírá una valoración cuantitativa del rendimiento de cada estudiante en cada actividad realizada (incluidas las pruebas de examen que se puedan programar).

Cada profesor evaluará las actividades realizadas, según las metodologías docentes empleadas, en los créditos que tienen asignados. La calificación en la materia será el resultado del promedio de las calificaciones de los profesores que la impartan. La calificación de cada profesor será ponderada según el número de créditos que imparte.

Fontes de información

Bibliografía básica	J Pinel, Biopsicología Carlsson, Fisiología de la conducta. Kandel. Principios de Neurociencia
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente de acordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías